

DRUŠTVO HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA
POVJERENSTVO NAGRADE DANA HRVATSKE KNJIGE

NAGRADU »J U D I T A«
za najbolju knjigu ili studiju o hrvatskoj književnoj baštini,
posebno o humanističko-renesansnoj,
u 2017. godini dobio je

DRAGO ŠIMUNDŽA

za knjigu
MARKO MARULIĆ PJESNIK I DIDAKTIČAR
(Književni krug Split, 2017.)

O b r a z l o ž e n j e :

U znanstvenoj i stručnoj literaturi o Marku Maruliću koja već premašuje stranice izvornog djela, bez sumnje je teško pronaći aspekte o kojima nisu izrečene i osnažene relevantne znanstvene spoznaje i tumačenja, bez obzira jesu li ih pisali domaći ili svjetski znanstveni i književni autoriteti. Pa iako se s razlogom može govoriti da je Marulić pjesnik i epičar poznatiji od Marulića didaktičara i moralističkog autora, do ove Šimundžine knjige didaktična i moralistična dimenzija djela nije dobila ovakvu, primjerenu i cjelovitu znanstvenu interpretaciju.

Šimundžina knjiga sastavljena je od četiri dijela; u prvom su podastri brojni podatci o životu i radu pisca s naglaskom na povijesnim prilikama, tradiciji i kulturi koju je baštinio, pjesničkim i proznim djelima na hrvatskom i latinskom jeziku. U drugom se dijelu govori o literarnom Maruliću, pjesničkim vrstama i tematskim područjima, s naglaskom na latinskim inspiracijama te *Davidijadi* u aspektima njezine biblijske zbilje i pjesničke vrijednosti, kao i o djelima na hrvatskome jeziku s obzirom na eksplikativne i eshatološke žanrove,

kristološka i marijanska nadahnuća, filozofsko-teološku pedagogiju, poučne žanrove te komične i kritičko-satirične modele. Treći dio knjige posvećen je Maruliću didaktičaru te etičkom i teološkom piscu koji je za izlaganje svojih etičkih načela i didaktičkih poruka svjesno birao one teme i primjere kakve su koristili stari moralisti, pri čemu se inspirativno koristio »pedagoškim diskursom i praktičnom didaktikom, konkretnim primjerima i poticajnim slikama, biblijskom riječi i retoričkom vještinom«, a sve s argumentima u *Evangelistaru*, *Instituciji*, *O poniznosti i slavi Kristovoj*, *De humilitate*, *Propovijedi o Kristovu posljednjem sudu* te u *Pedeset priča* i *Repertoriumu*. Četvrti dio Šimundžine knjige razmatra su/odnos estetike i etike u djelu, pri čemu se uvjerljivo razlaže da na pjesnikove etičke poruke ne treba gledati odvojeno od estetskog načina na koji su posredovane, a u prvi se plan stavlja činjenica da je suodnos etike i estetike ključna odrednica Marulićeva djela manifestirana u svim slojevima i dimenzijama njegove književne kreacije. Završni dio knjige progovara o biblijskim polazištima i teološkim postavkama Marulićeve didaktike, pri čemu se naglašava da je stvaralački dijalog Marulića pjesnika i Marulića didaktičara obogatio hrvatsku kulturu i književnost djelima iznimne vrijednosti te je učinio sastavnim dijelom europskoga kulturološkoga i civilizacijskog zajedništva. Šimundžina knjiga/monografija vrijedan je i prepoznatljiv doprinos u razumijevanju složene tematike Marulićeve književne pojave. U njoj je sabrano autorovo višedesetljetno akribično bavljenje problematikom Marulićeva književnog doprinosa u aspektu njegove etičke i estetičke dimenzije, čime je bitno proširen Marulićev recepcijski horizont i značenje te znakovito p/osviještena kako njegova, tako i pripadnost hrvatskog nacionalnog bića europskom kulturnom prostoru.

I kao cjelina i u svojim dijelovima monografija *Marko Marulić pjesnik i didaktičar* bitno proširuje i obogaćuje dosadašnje spoznaje o »ocu hrvatske književnosti«. Iznova se naglašava njegova iznimnost i književna veličina, ali i dodatno osvjetljava duboka ukorijenjenost u biblijsku misao kao najdublji intertekst europske civilizacije te rječito govori u prilog osobite povlaštenosti u našoj i europskoj kulturi. Marulić pjesnik i didaktičar ovom se knjigom iznova potvrđuje velikim hrvatskim i europskim pjesnikom, moralistom i filozofom, a njezin autor, dr. don Drago Šimundža, pouzdanim i argumentiranim tumačem njegove književnosti, što je motiviralo Povjerenstvo u odluci da mu se dodijeli ovogodišnja nagrada *Judita* Dana hrvatske knjige.

Zagreb – Split, 22. travnja 2018.

prof. dr. sc. Ivan Bošković

Nagrada *Davidias* za 2017. nije dodijeljena. (*Op. ur.*)

DRUŠTVO HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA
POVJERENSTVO NAGRADE DANA HRVATSKE KNJIGE

NAGRADU »S L A V I Ć«
za najbolji autorski knjigom objavljeni prvijenac
u 2017. godini
dobio je

LUKA VUKUŠIĆ

za knjigu kratkih priča
VATRA U SNIJEGU
Ex libris, Zagreb, 2017.

O b r a z l o ž e n j e:

Luka Vukušić diplomirani je klasični filolog, autor brojnih stručnih radova i članaka s povijesnom, arhivističkom i književnom tematikom, a pored toga prevodilac je s novogrčkoga i starogrčkog. Njegova zbirka oksimoronskog, pjesnički privlačnog naslova *Vatra u snijegu* nosi podnaslov oznake žanra: priče. Vukušićeva prozna ostvarenja u većini oblikovanih struktura pripadaju formi kratke priče (poznate u engl. terminu kao *short short story* ili u njemačkom terminu *Kurzgeschichte*). Međutim, u pojedinim dijelovima proze su ispunjene profinjenim lirizmom, tako da gotovo podsjećaju na oblik pjesme u prozi. Pronalazimo i takve proze (kao npr. prva priča *Ni zima ne traje vječno*) koje imaju oblik dnevnika i memoarske proze. Nedvojbeno, ove pitke, opservacijski britke, čas lucidne, čas emotivne ili refleksivne proze na tragu su hrvatske tradicije Frana Mažuranića i njegovih crtica iz zbirke *Lišće*, 1885. i *Od zore do mraka*, 1927. ili novijih kratkih proza Mate Marčinka *Drvo života i drvo smrti*, 1992. Doživljaji uzeti iz svakodnevice u autoru pobuđuju različite, nerijetko i kontrastne vizije, ponekad korozije ljudskosti, ponekad osjećaja prolaznosti i smrtnosti, ili u drugim primjerima proljetne eksplozije energije i životnosti. Novele se mogu čitati zasebno, ali i u kontinuitetu različitih unutarnjih doživljaja koji postaju primarni poticatelji i graditelji autorove vizure promatranja svijeta. Iako mnoge proze djeluju kao usputni zapisi privatnog dnevnika, one su bogate unutarnjim, duboko osobnim promišljanjem senzibilnog promatrača i pune su narativnog tkiva unutar kojeg se vrši osjetljivo duševno filtriranje vanjske pojavnosti.

Već sam početak priča iz sinestezije svjetla i zvuka izranja osjećaj za naslućivanje neznanog, za rijedak dar doticanja ulaska u duše drugih ljudi, u kojima je pisac i medij i kreator kroz kojeg oživljavaju skriveni svjetovi vidljivog i nevidljivog kozmosa. Na kraju zbirke pronalazimo dvije povijesne priče o Petru Zrinskome i caru Konstantinu, ali to nisu sasvim uobičajene klasične povijesne priče, već povijest postaje samo okvir za piščev ulazak u svijet razmišljanja i iskustvenog proživljavanja stvarnosti proteklih ljudi. U tom smislu indikativna je priča »Prosinački vjetar«, u kojoj autor također traga za ruševnom utvrdom, za poviješću, ali unutar te povijesti pronalazi i sastavni sadašnji dio vlastitoga duhovnog bitka: »...osjećam prisutnost neke dobre iskonske sile koja me ujedinjuje sa svim prošlim i sadašnjim svjetovima, svim ljudima i razdobljima, njihovim mislima i vrlinama« (str. 134). Proze su strukturirane jednostavnim jezičnim izričajem, ali skladno, inventivno, u njima vlada ravnoteža između naracije i refleksije piščeva unutarnjeg monologa. U više proza pojavljuju se elementi začudnosti koji izvire ili iz iznenađujuće neobičnosti zbiljske pojave ili iz začudne autorove kreativne opservacije koja u pojedinim uobičajenim stvarima pronalazi polifoničnost doživljaja i motivaciju za reanimaciju nove perspektive promatranja svijeta.

Često se narator nalazi u poziciji šetača, pješaka ili prolaznika, ali njegova šetnja, iako djeluje opušteno, uobičajeno, pa i nonšalantno, u sebi skriva simboliku putnika koji kroz život odgoneta svoju okolinu i sebe, preispituje svoja i tuđa reagiranja, pažljivo gradi, ali i sumnja u svoj otisak životne zbilje. Poneke priče zaokružuju se u lapidarnosti koja gotovo graniči s nedovršenošću (npr. »Bura«), poneke priče mijenjaju perspektivu pripovjedača koji odjednom piše iz pozicije proteklog dječjeg doživljaja (npr. »Stupići«) ili piše iz pozicije personificiranog mačka (npr. »Živjeti pod krovom«). Međutim, naratorova budna i senzibilna komunikacija s prirodom, s prolaznicima i okolinom pruža nam dojmive iskustvene doživljaje koji i čitateljsku percepciju nadahnjuju na dublje, potpunije, pa i plemenitije koracanje i pronicanje životnih vrijednosti i promašaja.

Cjelina ovih zasebnih, a ipak na slobodan način i međusobno povezanih priča, nenametljivo traži od svoje percepcije odbacivanje mlitavosti i indiferentnosti prema promatranju života, a upravo srodan zaključak pruža i sam autor u priči »Prosinački vjetar«: »Jer slutio sam da bi to mogao biti jedan od onih dana u kojima se ništa posebno ne dogodi, nikakva velika priča ili događaj za pamćenje, ali koji ti nekom mističnom snagom potresu biće i često zauvijek ostanu u tebi, kao da ti udare neki neizbrisivi pečat.« Nagrada »Slavić« neka kolegi Vukušiću bude poticaj, ali i skala visokog očekivanja za daljnje stvaralaštvo.